

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

VI. An Proprium Physicum, calor, frigus, &c. pertineat ad hoc prædicabile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

DVBIVM V.

An Proprium dimanare debeat ab essentia, & separari possit à Subjecto.

ANtè Resolutionem
DCCXLVIII. Suppono Propriū esse duplex, Physicum unum, aliud Metaphysicum: Physicum est, quod sequitur essentiam Physicam sive connexionem materiæ & formæ, ut calor respectu ignis, frigus respectu aquæ: Metaphysicum est, quod consequitur essentiam Metaphysicam, sive connexionem Generis & Differentiæ, ut risibilitas respectu hominis, hinnibilitas respectu equi; hinc non male Proprium Physicum diceretur foetus conjugii inter materiam & formam; Metaphysicum inter Genus & Differentiam. Hoc supposito, fit

RESOLUTIO I.

DCCXLIX. **D**Ico 1° omne Proprium debet dimanare ab essentia.

DCCL. Probatur, quia dimanare ab essentia est produci ab essentia, & necessario essentia connecit: sed hoc est omni Proprio proprium, ergo, &c. Quod, ut facilius intelligas,

DCCLI. Adverte emanationem unam esse realem, & est Proprii Physici; alteram rationis tantum, & est Proprii Metaphysici: emanatio autem realis, est realis productio, & connexio necessaria Accidentis cum essentia, ut v. g. caloris cum igne: emanatio rationis, est per rationem productio, & connexio necessaria Accidentis cum essentia; per hoc v. g. dicitur Proprium Metaphysicum ab essentia ratione vel conceptu emanare, quod ex conceptu essentia Metaphysica natus sit resultare conceptus alicujus Accidentis; sic, qui concipit rationalitatem, necessario consecutivè concipit admirativitatem, & risibilitatem, quæ sese respiciunt instar causæ & effectus Metaphysici; nam sicut prius est ratiocinari & intelligere, quàm admirari & ridere, ita prius est rationalitatem esse, quàm admirativitatem & risibilitatem.

RESOLUTIO II.

DCCLII. **D**Ico 2° Proprium Physicum potest per Divinam potentiam separari realiter à suo subjecto.

DCCLIII. Probatur, quia ab eo realiter emanat, & realiter distinguitur ab illo, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

DCCLIV. **D**Ico 3° Proprium Metaphysicum non potest ullo modo separari realiter à suo subjecto.

DCCLV. Probatur, quia ab eo, nec realiter emanat, nec realiter distinguitur; sed est ipsamet rei entitas concepta in ordine ad operationem post-essentialem & secundariam: idem verò nequit à seipso realiter separari, ergo, &c.

DCCLVI. Dixi, concepta in ordine ad operationem post-essentialem & secundariam; quia sicut Proprium Physicum præsupponit Differentiam specificam & essentialem; ita præsupponit operatio-

nem essentialem & primariam, quæ à Differentia specifica emanat, & est illa, quæ quoad nos compositum ab aliis distinguit, & quæ nobilissimè, quàm potest, operatur, ut ratiocinatio respectu hominis: porro nobilitas actionis ex eo sumitur, 1°, quod aliæ ab ipsa dependeant, sic risus à ratione pendet, estque ideo illa ignobilior. 2° ex eo, quod sit altioris Ordinis: sic intellectio est nobilior visione, quia hæc est Ordinis entis materialis, ista Ordinis entis immaterialis.

RESOLUTIO IV.

DCCLVII. **D**Ico 4° Proprium Metaphysicum non potest, etiam per negationem, ratione separari à subjecto, sive essentia.

DCCLVIII. Probatur, quia, ut patebit ex dicendis, alioqui esset Accidentis sⁱ prædicabilis; quia illud, si identificetur subjecto, ut v. g. esse relativum, potest tantum separari, sive adesse & abesse, à subjecto, salva subjecti essentia, per negationem de subjecto salva subjecti essentia: sed debet esse distinctio inter Accidentis quinti, & quarti prædicabilis, ergo, &c.

DCCLIX. Confirmatur, ideo prædicationes sⁱ prædicabilis sunt contingentes, quia, saltem per negationem, prædicatum earum Accidentale potest ratione à subjecto separari; ergo 4ⁱ prædicabilis erunt necessaria, quia, saltem per negationem prædicatum earum Accidentale non poterit ratione à subjecto separari.

DCCLX. Obijcies tamen, est de ratione Accidentis & omnis prædicati Accidentalis, posse negari de subjecto; sed Proprium Metaphysicum est tale, ergo, &c.

DCCLXI. Respond. distinguendo majorem: est de ratione Accidentis & omnis prædicati Accidentalis strictè sumpti & prædicabilis sⁱ, concedo majorem. Et ratio sumitur ex definitione Porphyrii, quæ illud definit, quod *adesse & abesse sine subjecti corruptione*: Latissimè sumpti, & ut 4ⁱ prædicabilis, nego majorem: ita enim sumptum idem est quod non essentiale, commune ad post-essentiale sive essentiale secundariò & Accidentis strictè, unde *in quale* sive accidentaliter in definitione Proprii 4ⁱ prædicabilis positum, idem est quod *non essentialiter*.

DVBIVM VI.

An Proprium Physicum, calor, frigus, &c. pertineat ad hoc prædicabile.

RESOLUTIO.

DCCLXII. **D**Ico Proprium Physicum non pertinet ad hoc prædicabile formaliter, sed terminativè tantum.

DCCLXIII. Probatur 1^a pars, quia formaliter & secundum se, potest à subjecto realiter separari, & per mentem negari salva illius essentia, quod est Proprium Accidentis sⁱ prædicabilis, ergo, &c. Consequentia patet, quia ex dictis Dub. 4ⁱ Resol. 4^a ad hoc prædicabile tantum pertinet, quæ ne vel per negationem possunt à subjecto, salva illius essentia, ratione separari, ergo, &c.

DCCLXIV. Probatur 2^a pars, quia calor est terminus aptitudinis ignis ad habendum calorem; frigus terminus aptitudinis aquæ ad habendum frigus, & sic de aliis: sed illæ aptitudines sunt Propria Metaphysica, quæ ad hoc prædicabile

dicabile pertinent, ergo calor, frigus, & quodlibet Proprium Physicum terminative pertinet ad hoc prædicabile. Consequentia claret. Minor probatur ex præmissis Dub. 2º & 4º. Notari tamen debet, hoc non esse proprie pertinere ad hoc prædicabile, sed esse terminum illius dumtaxat, quod ad hoc prædicabile proprie pertinet.

DCCLXV. Obijcies tamen contra 1ºam partem Resolutionis: Proprium Physicum necessario competit & emanat à suo subiecto, ergo de illo prædicatur necessario, ac per consequens pertinet ad hoc prædicabile.

DCCLXVI. Respondeo 1º distinguendo 1ºam consequens: ergo de illo prædicatur necessario necessitate opposita contingentia 5º prædicabilis, quod hic requiritur, nego consequentiam: necessitate opposita separabilitati naturali, concedo consequentiam; sed hoc non sufficit, ut aliquid dicatur huius prædicabilis; sed requiritur ut ita sit affixum suo subiecto, ut semper necessario & immutabiliter illi conveniat, id est, ita ut nec per Deum ab eo realiter separari possit, nec per mentem de eo, salva illius essentia, negari; quod Proprio Physico non convenit. Sic patet ad 2ºam consequens.

DCCLXVII. Respondeo 2º distinguendo Antecedens, Proprium Physicum necessario emanat à suo subiecto emanatione & fluxu reali, concedo Antecedens; verum sicut hæc emanatio & fluxus realis facit illud à subiecto realiter separabile, ita impedit quò minus sit prædicabile necessario, modo ad 4ºam prædicabile requisito: emanatione & fluxu rationis, nego antecedens; hæc autem emanatio & fluxus rationis requiritur, quia illa sola facit Proprium re & ratione negante à subiecto inseparabile.

D V B I V M VII.

An Prædicationes Proprii Metaphysici sint æternæ veritatis.

DCCLXVIII. A Ntè Resolutionem Suppono, illam prædicationem

DISPUTATIO OCTAVA

De Accidente.

D V B I V M I.

Quotupliciter accipiaturs Accidens in Genere, & qua illius definitiones.

RESOLUTIO I.

DCCLXXIII. D Ico 1º Accidens dupliciter accipi potest: 1º. latè pro omni eo, quod est extra essentiam alicujus, sive sit substantia, sive Accidens, ut v.g. animal respectu rationalis, & è contrà inferius respectu superioris, aureum respectu calicis, &c. 2º. stricte pro omni eo, quod subiecto contingenter advenit, accipiendo ly contingenter prout necessario, ita suprà explicato, ut sit illud, quod nec re, nec ratione negante à subiecto separari potest salva subiecti essentia, opponitur.

nem sive propositionem diel æternæ veritatis, in qua copula absolvitur à tempore; id est, quæ independenter à quocumque tempore determinato, præsentis scilicet, præteriti & futuro, imò & independenter ab existentia reali prædicati & subiecti, est vera, ut *homo est animal*. Ratio autem est, quia similes propositiones dicunt infallibilem & ita necessariam connexionem prædicati cum subiecto, ut nullà vi, etiam intellectus negantis, impediri possit, salva manente subiecti essentia. Hoc supposito sit

RESOLUTIO I.

DCCLXXIX. D Ico 1º prædicationes Proprii Metaphysici sunt æternæ veritatis. Probatur, quia in eis copula absolvitur à tempore, modo explicato: idem dic de prædicationibus Proprii Physici sumpti pro aptitudine & convenientia, quam subiectum dicitur ad illud naturaliter habendum; quia ut sic est Proprium Metaphysicum, ergo, &c.

RESOLUTIO II.

DCCLXX. D Ico 2º prædicationes Proprii Physici, sumpti pro termino antè dictæ aptitudinis, non sunt æternæ veritatis.

DCCLXXI. Probatur, quia in illis copula non absolvitur à tempore modo explicato: non enim omni tempore verum est dicere, *ignis est calidus*, quod maximè patet, ex casu, quo Deus, ut potest, omnem calorem ab igne separaret.

CORROLARIUM.

DCCLXXII. C Olliges ex dictis, huius axiomatis, *Qui tollit proprietates, tollit essentiam*, hunc esse sensum, qui tollit proprietatem Physicam, naturaliter tollit essentiam Physicam: qui Metaphysicam, id est, qui negat proprietatem Metaphysicam de essentia Metaphysica, tollit, id est, negat essentiam Metaphysicam.

RESOLUTIO II.

DCCLXXIV. D Ico 2º Accidens variè à Porphyrio definitur.

DCCLXXV. Prima Accidentis definitio: Accidens est, quod potest adesse & abesse sine subiecti corruptione, id est, sine destructione essentia Metaphysica subiecti, ut sic generaliter comprehendas mortem respectu hominis, combustionem respectu domus, albedinem respectu cygni, & hoc modo sufficienter differt à Proprio, quod abesse nò potest à subiecto (puta per negationem mentalem, ex dictis Disp. 7. num. 761. alioqui clarum est posse per præcisionem) sine destructione essentia Metaphysica subiecti. Hinc patet contra P. Hurtadum, non esse à Porphyrio traditam ineptam definitionem Accidentis; item contra PP. Arriagam & Oviedum prædictâ definitionem 4ºam & 5ºam prædicabile non comprehendendi.